

Dömande avdelning

Per-Anders Svensson, per-anders.svensson@dom.se

Justitiedepartementet
Straffrättsenheten
(Ju 2020/02657/L5)

Yttrande över utkast till lagrådsremiss Slopad straffrabatt för unga myndiga vid allvarlig brottslighet

Hovrätten har tidigare yttrat sig över betänkandet Slopad straffrabatt för unga myndiga (SOU 2018:85). Hovrätten vidhåller de synpunkter som lämnades i det yttrandet. Den argumentation om en annan ordning som förs i utkastet till lagrådsremiss ger inte hovrätten anledning att ändra uppfattning.

I sak ansluter sig hovrätten till de synpunkter som har lämnats av Svea hovrätt i yttrande den 9 november 2020. Svea hovrätt har tagit upp bl.a. att det saknas en analys av hur förslagen påverkar reglerna i 29 kap. 7 § brottsbalken och 34 kap. brottsbalken. Hovrätten instämmer i dessa synpunkter. I anslutning till det vill hovrätten också påpeka att det inte heller finns någon analys om hur förslagen påverkar möjligheterna att döma till s.k. 28:3-fängelse för personer i åldersgruppen 18 – 20 år. Den påföljdscombinationen inrättades särskilt för att undvika långa fängelsestraff för ungdomar i åldersgruppen. Tanken var alltså att dessa ungdomar skulle särbehandlas i påföljdshänseende. Även om påföljdscombinationen numera kan tillämpas även för äldre personer är den i första hand avsedd för unga. I motsats till syftet med reglerna i 28 kap. 3 § brottsbalken syftar förslagen i utkastet till att dessa ungdomar inte ska särbehandlas. I den fortsatta beredningen bör det därför analyseras om och i så fall hur förslagen påverkar bestämmelsen.

I utkastet anges att förslagen inte kan antas leda till mer än marginella kostnadskonsekvenser för bl.a. domstolarna. I utkastet förs över huvud taget inte någon argumentation kring den slutsatsen. Det går inte att bortse från att risken för längre straff leder till längre förhandlingar med exempelvis fler invändningar än idag. Strängare påföljder leder också högst sannolikt till att fler tilltalade kommer att överklaga och antal mål i hovrätten kommer därmed att öka. Hovrätten menar därför att konsekvenserna för domstolarna har underskattats i utkastet.

Lagstiftningstekniken innebär att undantag görs för brott som har ett minimistraff om minst ett år i straffskalan. En naturlig konsekvens av den tekniken är att en tilltalads ungdom ska beaktas i alla andra fall. Detta

kommer att medföra att exempelvis bötesstraff som enligt praxis idag inte reduceras för denna kategori ungdomar kommer att reduceras med hänsyn till ungdom i framtiden. Om något annat önskas bör ett undantag införas även för dessa fall.

Enligt hovrätten är uttrycket ”lägst ett år eller mer” språkligt mindre lämpligt. Tanken är att uttrycket ”mer” syftar på ett högre straffminimum än ett år. Ett alternativt förslag är ...”om det inte är föreskrivet ett lägre fängelsestraff än ett år för brottet” ...

I handläggningen av detta ärende har deltagit hovrättspresidenten Erik Brattgård och hovrättsrådet Per-Anders Svensson.

Erik Brattgård

Per-Anders Svensson